

ΜΙΑ ΤΑΠΕΙΝΗ ΠΡΟΤΑΣΗ

Η Κεφαλονιά, κατά τη διάρκεια του περασμένου αιώνα, εξεπλήρωσε μία ανεκτίμητη προσφορά στην παγκόσμια ιστορία. Η Ελλάς, με την αντίσταση της 1940-1941 στις δυνάμεις του σκότους (ναζισμό-φασισμό), συνέβαλε στην έκβαση του Β΄ Παγκόσμιου Πολέμου. Τις τύχες τότε της Ελλάδος κατηύθυνε ο Ιωάννης Μεταξάς· Κεφαλονίτης. Μπορεί ο καθένας μας να έχει οποιαδήποτε γνώμη για το απολυταρχικό καθεστώς της 4^{ης} Αυγούστου, «...η 28^η Οκτωβρίου δεν επικυρώνει, αλλά καταργούσε την 4^η Αυγούστου.» (Από χειρόγραφο του Σεπτεμβρίου 1941 [εκδ. Ίκαρος] του μεγάλου μας ποιητή Γιώργου Σεφέρη). Ο σερ Reginald Leeper, πρέσβης του Ηνωμένου Βασιλείου στην Ελλάδα 1943-1946, γράφει: «...ας μην ξεχνάμε ότι ο Μεταξάς ήταν αυτός που είπε όχι στον Mussolini, αυτός που όχι μόνο έβαλε τους Έλληνες στον πόλεμο, αλλά είχε ήδη μετατρέψει τον ελληνικό στρατό στη δύναμη που κατάφερε να κατατροπώσει τους Ιταλούς, και αυτός που με την εκπληκτική στρατιωτική του ευφυΐα χάραξε τη στρατηγική της όλης εκστρατείας...» (When Greek meets Greek, Λονδίνο 1950, σελ. 10).

Συνέπειες της πολιτικής Μεταξά: Μας είναι γνωστός ο Στάλιν. Μετά τη νίκη του Σοβιετικού στρατού στο Στάλινγκραντ υποστήριξε στις 31 Ιανουαρίου 1943 από τον ραδιοφωνικό σταθμό της Μόσχας: «Πολύ λυπάμαι που γερνάω και δεν θα ζήσω αρκετά για να ευχαριστήσω τον ελληνικό λαό, του οποίου η αντίσταση έκρινε τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο.» Και σε άλλη περίπτωση: «Μας εδώσατε χρόνο να υπερασπιστούμε τη χώρα μας. Ως Ρώσοι και ως άνθρωποι σας ευχαριστούμε». Συμπληρώνει ο Γκιόργκι Ζούκοφ, στρατάρχης του νικηφόρου Σοβιετικού Στρατού στα απομνημονεύματά του: «Αν ο Ρωσικός λαός κατόρθωσε να αντισταθεί στις πύλες της Μόσχας, να σταματήσει και ν' ανατρέψει τον γερμανικό χείμαρρο, το οφείλει στον ελληνικό λαό, που καθυστέρησε τις γερμανικές μεραρχίες κατά τον χρόνο που θα μπορούσαν να μας γονατίσουν». Με άλλα λόγια αναγνωρίζει η υπεύθυνη Σοβιετική ηγεσία πως η αντίσταση της Ελλάδος 1940-1941 ήταν ο παράγων που παρέτεινε τη ζωή του σοβιετικού καθεστώτος· κατά πενήντα περίπου χρόνια, να προσθέσω.

Παρόμοιες είναι οι εκτιμήσεις και από την άλλη πλευρά. «Η είσοδος της Ιταλίας στον πόλεμο αποδείχθηκε καταστροφική για εμάς. Αν οι Ιταλοί δεν είχαν επιτεθεί κατά της Ελλάδος και δεν εχρειάζονταν τη βοήθειά μας, ο πόλεμος θα είχε λάβει διαφορετική τροπή. Θα είχαμε προλάβει να κατακτήσουμε το Λένινγκραντ και τη Μόσχα προτού πιάσει το ρωσικό ψύχος». Από συνομιλία του Χίτλερ με τη φίλη του, γνωστή προσωπικότητα του κινηματογράφου, Λένι φον Ρίφενσταλ τις 30 Μαΐου 1944. Ο κατά τον πόλεμο αρχηγός του Γερμανικού Γενικού Επιτελείου Στρατού στρατάρχης Βίλχελμ Κάιτελ κατέθεσε στη δίκη της Νυρεμβέργης: «...Η απίστευτα ισχυρή αντίσταση των Ελλήνων καθυστέρησε κατά δύο ή περισσότερο ζωτικούς μήνες τη γερμανική επίθεση κατά της Ρωσίας. Αν δεν είχαμε αυτήν την μακρά καθυστέρηση, η έκβαση του πολέμου θα ήταν διαφορετική στο ανατολικό μέτωπο και στον πόλεμο εν γένει».

Από την πλευρά των Δυτικών Συμμάχων, μόνο αντιστεκόμενο το Ηνωμένο Βασίλειο. Ο Άντονι Ήντεν, υπουργός Πολέμου στην κυβέρνηση Τσόρτσιλ: «Άσχετα με το τι θα πουν οι μελλοντικοί ιστορικοί, αυτό που μπορούμε να πούμε τώρα είναι ότι η Ελλάς... ανέτρεψε τη χρονολογική τάξη όλων των σχεδίων της Γερμανικής Ανώτατης Διοικήσεως και έτσι έφερε γενική αντιστροφή της όλης πορείας του πολέμου» (ομιλία της 24 Σεπτ. 1992 στη Βουλή των Κοινοτήτων).

Ένας τρίτος παρατηρητής, πολλά χρόνια αργότερα. Ο διακεκριμένος Άγγλος ιστορικός Ian Kershaw στο βιβλίο του *Fateful Choices – Δέκα αποφάσεις που άλλαξαν τον κόσμο 1940-1941* (εκδ. The Penguin Press, 2007). Μεταξύ των δέκα μοιραίων αποφάσεων, τέταρτη η απόφαση του Μουσολίνι να αρπάξει το μερτικό του, να καταλάβει την Ελλάδα: «...Οι Έλληνες υπερασπίστηκαν τη χώρα τους με γενναιότητα και πείσμα, επιδεικνύοντας άκαμπτο πνεύμα αντιστάσεως από την αρχή [...] Σαν συνέπεια, όπως έγραψε αργότερα ο Τσώρτσιλ, “ο μεγάλος ιταλικός στρατός που είχε εισβάλει στην Αίγυπτο και ήλπιζε να την κατακτήσει, μόλις και υπήρχε σαν στρατιωτική δύναμη”. Αυτή ήταν μία μείζων συνέπεια της αποφάσεως να εισβάλει στην Ελλάδα» (σελ. 176). «Όταν τελικά ο Χίτλερ αποφάσισε τον Μάρτη του 1941 να επέμβει, οι Γερμανοί δεν ήταν προετοιμασμένοι για μια τόσο δαπανηρή εμπλοκή στην Ελλάδα... Η Βαλκανική περιπέτεια του Μουσολίνι... επροκάλεσε ευρύτερες συνέπειες, που επηρέασαν την πορεία του πολέμου» (σελ. 177).

Τελευταίοι εμείς. Γράφει ο λογοτέχνης Γιώργος Θεοτοκάς, από τους κορυφαίους διανοητές της γενιάς του '30: «Έκανε [ο Ιω. Μεταξάς] αυτό που ήθελε: Κυβέρνησε την Ελλάδα, μπήκε στην ιστορία ως αρχηγός και σωτήρας του τόπου και μας έκανε να παρακολουθήσουμε το λείψανό του με λύπη που τον χάσαμε και με σεβασμό προς τη δύναμή του, την κρίση του, την εξαιρετική του επιμονή, την γενναιότητά του» (Ημερολόγιο, καταχώριση 31 Ιαν. 1941, σελ. 238). Γράφει ο επίκουρος καθηγητής στο ΕΚΠΑ Σπυρίδων Γ. Πλουμίδης: «Ο πολιτικός ρεαλισμός και η στρατιωτική ιδιοφυΐα του Μεταξά έθεσαν την Ελλάδα (κατ' αντινομία προς το ιδεολογικό στίγμα του καθεστώτος) στο αντιφασιστικό στρατόπεδο των νικητών του Β' Παγκοσμίου Πολέμου». Και αλλού: «Το μεγαλόπνοο εξοπλιστικό πρόγραμμα της κυβέρνησης Μεταξά...» (Το καθεστώς Ιωάννη Μεταξά 1936-1941, εκδ. Βιβλιοπωλείον της Εστίας, 2016, σελ. 183 και 155 αντιστοίχως). Γράφει ο Παναγιώτης Βατικιώτης (P. I. Vatikiotis) ελληνικής καταγωγής (1928-1998) καθηγητής στο Πανεπιστήμιο του Λονδίνου, ειδήμων στην πολιτική ιστορία της Εγγύς και Μέσης Ανατολής: «Αν εξαιρέσει κανείς το ότι όρθωσε το ανάστημά του απέναντι σε γιγάντιους εισβολείς, το καθεστώς της 4^{ης} Αυγούστου του Μεταξά μπορεί να ήταν συνολικά μια αποτυχία... Εν τούτοις, ο ίδιος ήταν σε τελική ανάλυση η πραγματική επιτυχία, κυρίως επειδή το καθεστώς της 4^{ης} Αυγούστου και το Έπος της Αλβανίας ήταν σε μεγάλο βαθμό προσωπικά του επιτεύγματα και προσωπικοί του θρίαμβοι» (Μία πολιτική βιογραφία του Ιωάννη Μεταξά, εκδ. ΕΥΡΑΣΙΑ 2005, σελ. 395).

Ανακεφαλαίωση. Ο Μεταξάς προετοίμασε, με την πολιτική του και με τις άοκνες ενέργειές του, την Ελλάδα να παίξει τον κρίσιμο ρόλο που έπαιξε κατά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Αν η Ελλάς είναι αυτή που είναι σήμερα γεωπολιτικά, το οφείλει στον Ιωάννη Μεταξά. Και, παρ' ότι έχουν διατυπωθεί και υποστηριχθεί και αντίθετες απόψεις, δεν νομίζω ότι μπορεί να αγνοηθεί η συμβολή της Ελλάδος, υπό τον Μεταξά, στα πολεμικά γεγονότα που διαμόρφωσαν τον μεταπολεμικό κόσμο. Αυτόν τον ρόλο του Μεταξά εμείς οι Έλληνες πολίτες, αστοί και κομμουνιστές, έχουμε υποχρέωση να τον αναγνωρίσουμε. Του το οφείλουμε. Και εμείς οι Κεφαλονίτες κάτι επί πλέον. Να αναγνωρίσουμε αυτήν την οφειλή έμπρακτα.

Πώς; Ανακατασκευάζεται από τους Γερμανούς της Fraport Greece το αεροδρόμιο της Κεφαλονιάς. Δίνει την ευκαιρία. Ονομάζεται Άννα Πολλάτου. Δεν είναι η κατάλληλη αναγνώριση για μια αθλήτρια· για το τραγικό τέλος μιας υποδειγματικής αθλήτριας. Η τιμή που της ταιριάζει είναι η μετονομασία στη μνήμη της μιας σημαντικής αθλητικής εγκαταστάσεως. Ακόμα περισσότερο, να ιδρυθεί προς τιμήν της μια μεγάλη στον αγωνιστικό της τομέα αθλητική εγκατάσταση· από τον Δήμο Κεφαλονιάς.

Τα αεροδρόμια βαφτίζονται με τα ονόματα ιστορικών προσωπικοτήτων· κυρίως πολιτικών. Αεροδρόμιο John Kennedy· Charles de Gaulle· Ελευθέριος Βενιζέλος. Στη γειτονιά μας Ιωάννης Καποδίστριας· Διονύσιος Σολωμός. Υποβάλλω ταπεινά την πρόταση: Αεροδρόμιο Κεφαλονιάς Ιωάννης Μεταξάς. Η διανομή μιας μονοσέλιδης επεξηγήσεως της ονομασίας, στις εκατοντάδες χιλιάδες ξένους επισκέπτες του νησιού, θα ήταν μια υπόμνηση της συμβολής της νεότερης Ελλάδος στην παγκόσμια ιστορία.

Ιούνιος 2018